Veiligheid Oosterhorn
Publiek Private Samenwerking

STARTNOTITIE

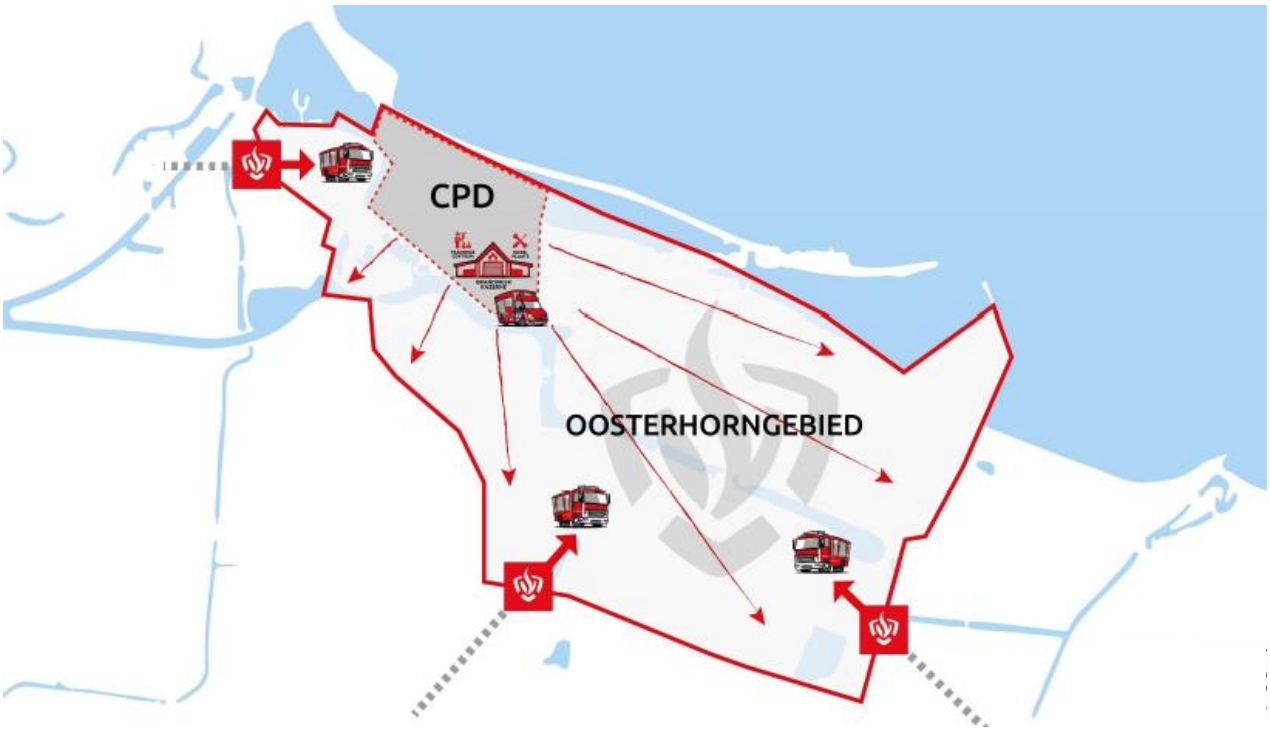

Kenmerk:	18.PPS
Versie:	0.8
Datum:	28-02-2019

1. Inleiding

Een hoog veiligheidsniveau is een pijler in een goed vestigingsklimaat. Een positief imago op het gebied van veiligheidszorg is aantrekkelijk voor investeerders uit binnen- en buitenland en draagt bij aan verdere groei van het chemiecluster Oosterhorn. Binnen het Veiligheidsprogramma Oosterhorn "samen werken, samen veilig" werken bedrijven (SBE), Groningen Seaports, Veiligheidsregio en overheden daarom structureel samen aan de veiligheid in het gebied.

Het industrieterrein Oosterhorn huisvest met name chemische industrie en kent daardoor specifieke risico's. Bedrijven en overheid hebben in het beperken en beheersen van die risico's een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Door met respect voor elkaars verantwoordelijkheden samen te werken en gericht aandacht te geven aan het voorkomen en evalueren van onveilige situaties, in combinatie met optimale voorbereiding en optreden bij incidenten, wordt de veiligheid op de Oosterhorn verbeterd.

Veiligheid en incidentbeheersing op de Oosterhorn kenmerken zich door een combinatie van publieke en private taken. Door deze taken in samenwerking uit te voeren is het mogelijk hier effectiever en hoogwaardiger invulling aan te geven. Deze Publiek Private Samenwerking is op verschillende plaatsen waar clusters van (chemische) industrie bestaan bewezen effectief. De bekendste voorbeelden zijn het Haven- en industriegebied Moerdijk en Rotterdam-Rijnmond. In het Westelijk Havengebied van Amsterdam zijn vergevorderde plannen en voor de Oosterhorn is in 2015 een intentieverklaring getekend.

Deze startnotitie beschrijft de visie van de samenwerkende partijen om binnen de Oosterhorn de veiligheid te versterken door:

- Structureel aandacht te geven aan het voorkomen van incidenten
- De direct beschikbare capaciteit voor veiligheid te vergroten
- De kennis, deskundigheid en snelheid van optreden te verbeteren
- De fysieke veiligheidszorg in het Oosterhorn-gebied gericht te ondersteunen

2. Scope

De Publiek Private Samenwerking (PPS) binnen de Oosterhorn richt zich op de bedrijven in het gebied. De Veiligheidsregio Groningen, gemeente Delfzijl, Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta, Groningen Seaports en het Chemie Park Delfzijl verbinden zich:

- Aan een pilot van 2 jaar;
- Tot 24/7 beschikbaarheid van een snel inzetbare eerste eenheid van twee professionele en deskundige brandweermensen met kennis van specifieke industriële risico's en bijbehorend materieel;
- Tot actieve promotie om deelname aan de PPS onder de bedrijven in de Oosterhorn te bevorderen en
- PPS-lidmaatschap bij private partners te realiseren ten behoeve van het private aandeel in de financiering.

Doel is om de pilot medio 2019 te starten.

De PPS maakt onderdeel uit van het regionale ondernemingsklimaat door versterkte aandacht voor veiligheid, het voorkomen van incidenten en een verbeterde brandweerzorg. De pilot richt zich op de volgende soorten incidenten in het gebied:

- Industriële incidentbestrijding (EHBO, brand, gevaarlijke stoffen);
- Ondersteuning bij overige incidenten.

De bedrijfsbrandweerzorg op het Chemie Park Delfzijl, waar de bedrijfsbrandweer een specifieke taak heeft, blijft daarbij te allen tijde geborgd. Het optreden buiten het Chemie Park, valt wettelijk onder de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio.

De snelle inzet vanuit de PPS op de Oosterhorn is aanvullend op en ter ondersteuning van de overheidsbrandweer. Bij een incidentmelding zal de overheidsbrandweer gelijktijdig gealarmeerd worden en reageren. De snel inzetbare eenheid en de overheid geven gezamenlijk invulling aan de incidentbestrijding.

3. Beoogd Effect

Met de Publiek Private Samenwerking in de Oosterhorn zijn de deelnemers in staat om de veiligheidszorg in het gebied met haar specifieke risico's structureel te versterken. De samenwerking lost knelpunten op en brengt snelheid, specifieke deskundigheid en geoefendheid in het gebied.

Naast het daadwerkelijk vergroten van de direct inzetbare brandweercapaciteit in het gebied zal de PPS leiden tot:

- Versterking van het veiligheidsniveau bij deelnemende bedrijven door focus op preventie en een toegenomen veiligheidsbewustzijn;
- Invulling van het overheidsprogramma 'Brandveilig Ondernemen';
- Meer focus op de aanwezige risico's in het Oosterhorn gebied;
- Versterkte industriële incidentbestrijding (specifiek getrainde mensen);
- Snelle brandweerzorg (brandweereenheid binnen 6 minuten ter plaatse);
- Industriële EHBO zorg (verleend door gekwalificeerde brandweermensen);
- Verbetering van het vestigingsklimaat.

Brandveilig Ondernemen
'Brandveilig Ondernemen' is een programma van de Veiligheidsregio dat zich richt op het vergroten van het bewustzijn rond brandveiligheid en het meer risicobewust werken bij de bedrijven. Doel is het verbeteren van het algemene veiligheidsniveau, voorkomen van incidenten en stimuleren van doeltreffende bedrijfshulpverlening. Deelname in de PPS biedt daarbij mogelijkheden.

Snelheid en deskundigheid
Repressieve slagkracht blijft onmisbaar, zeker binnen het industriegebied Oosterhorn met de hier aanwezige risico's. De nabijheid en directe inzetbaarheid van een industriële brandweereenheid heeft een significant effect op de snelheid en de efficiëntie van de inzet bij incidenten. Bij realisatie van de PPS is 30% tijdwinst te behalen.
Bedrijven die participeren met een PPS-lidmaatschap, krijgen gericht aandacht en ondersteuning bij veiligheidsvraagstukken (pro-actie en preventie). Door structurele aandacht voor de locatie, aanwezige voorzieningen, risico's en inzettactiek is de tijdswinst nog groter (>40%). Tijdwinst betekent meer sturing op het klein houden van incidenten.

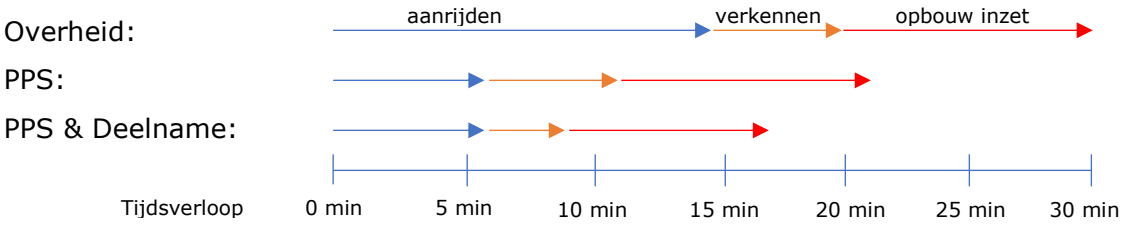

4. Voorstel en Vorm

De invulling die binnen de scope inpasbaar is, richt zich voor de duur van de pilot op:

- Gegarandeerde en snelle reactie (< 6 minuten) van deskundige professionals in het Oosterhorn gebied bij brand, incidenten met gevaarlijke stoffen of levensreddende (industriële) eerste hulp.
- Voor deelnemers een op het lidmaatschap afgestemd niveau van veiligheid gerelateerde diensten en dankzij de kennis van de locatie, toenemende effectiviteit bij incidenten.
- Invulling van de doelstellingen van 'Brandveilig Ondernemen'.

De Publiek Private Samenwerking zal vorm krijgen door:

- Structurele aandacht voor de veiligheid en geoefendheid bij deelnemende bedrijven op basis van een 'PPS-lidmaatschap';
- Een op de kazerne van de bedrijfsbrandweer van het Chemie Park gestationeerd snel inzetbaar voertuig voor (industriële) incidenten met 2 professionele optimaal geoefende brandweermensen;
- Efficiënte opschaling en overdracht aan de overheidsbrandweer of ambulancedienst;
- Kennisuitwisseling tussen de bedrijfsbrandweer van het Chemie Park Delfzijl en de overheidsbrandweer voor het verbreden en versterken van kennis en samenwerking; o.a. door brandweervrijwilligers de gelegenheid te bieden 'stage' te lopen in de PPS[1].

PPS-lidmaatschap
Actieve deelname van bedrijven aan de PPS biedt voordelen. Lidmaatschap kent drie varianten met een bijbehorend servicepakket, Brons, Zilver en Goud.
De in het pakket opgenomen diensten en serviceverlening zijn gericht op preventie en preparatie. Omvang en inhoud van de service sluiten aan bij de variant en omvatten:

- Specifieke kennis van de bedrijfslocatie;
- Onderhoud en inspectie van (brand)veiligheidsmiddelen;
- Trainen en oefenen van de bedrijfshulpverlening;
- Planning en coördinatie van de diensten binnen het pakket.
- Hoogwaardig advies en ondersteuning bij compliance en veiligheidsvraagstukken;

Deelname aan de PPS biedt bedrijven toegang tot hoogwaardig advies en ondersteuning bij compliance en veiligheidsvraagstukken. In het bijzonder voor jonge bedrijven in het gebied is dit aantrekkelijk en draagt daarmee bij aan een goed vestigingsklimaat.

Er wordt op dit moment met diverse bedrijven in de Oosterhorn actief gesproken over de invulling van een PPS-lidmaatschap. Het betreft Evonik, DOW Chemicals, PPG, Zeolyst, Energy from Waste, NAM, Aldel en Siniat. Deze bedrijven geven hiermee aan belang te hechten aan het hebben van de juiste veiligheidszorg en daarom een actieve deelname aan de PPS te overwegen.

5. Investering en Risico's

Het versterken van de brandweerzorg en realiseren van een Publiek Private Samenwerking vraagt om investeringen.

De investering voor het opzetten van noodzakelijke faciliteiten en voorzieningen voor verblijf van de mensen en stalling van het materieel draagt het Chemie Park Delfzijl.

De totale jaarlijkse exploitatie lasten zijn geraamd op 750.000 euro (prijspeil 2019) en opgebouwd uit:

- Personele lasten (incl. consultancy support)	€ 632.000
- Voertuig en uitrusting	€ 39.000
- Operationele kosten (Training, onderhoud PPE, gebruik voertuigen / middelen, IT)	€ 79.000
Totaal	**€ 750.000**

Financiering vraagt om publieke en private bijdragen.
De Veiligheidsregio Groningen wil zich verbinden voor de helft van de jaarlijkse exploitatie lasten.
De faciliteiten en voorzieningen stelt het Chemie Park beschikbaar voor gebruik.
Coördinatie en operationeel management van de eenheid neemt Falck in het verlengde van de dienstverlening voor het Chemie Park voor haar rekening.

[1] 'Stage' is altijd bovenop de overeengekomen sterkte van gekwalificeerde brandweermensen.

Het resterende deel van de financiering vraagt om invulling door deelname van de bedrijven buiten het Chemiepark Delfzijl. Bedrijven verwerven met deelname een lidmaatschap van de PPS met bijbehorende services.
Deelnemende bedrijven kunnen kiezen uit een drietal servicepakketten, waarbij de omvang van de investering en de in het pakket opgenomen services op elkaar aansluiten. De investering vervangt (ten dele) de uitgaven die bedrijven nu ook jaarlijks hebben voor operationeel en geoefend houden van de bedrijfshulpverlening en draagt bij aan de investering in mensen en middelen voor de PPS.

De geraamde lidmaatschapskosten van de verschillende servicepakketten zijn als volgt:
- Brons: € 15.000 /jr.
- Zilver: € 40.000 /jr.
- Goud: € 80.000 /jr.

De interesse getoond door de eerder genoemde private partijen geeft vertrouwen dat de benodigde middelen door de bedrijven in de Oosterhorn bijeengebracht gaan worden. Evonik heeft zich reeds bereid verklaard om voor de duur van de pilot een 'Goud' pakket af te nemen, terwijl Groningen Seaports (GSP) heeft aangegeven voor de pilot een financiële bijdrage te willen overwegen.

Tot slot worden de mogelijkheden van subsidie via de regeling Versterking Omgevingsveiligheid BRZO-sector verkend. Op die manier is voor de duur van de pilot de investering mogelijk te verlagen en kan de bewezen meerwaarde van de PPS bijdragen aan structurele invulling.

Risico's
Voor de PPS en de pilot zijn de onderstaande risico's benoemd. Per risico zijn maatregelen benoemd, die aangeven op welke wijze het risico wordt beheerst. Op basis van de beoordeling is het risico voor de pilot als aanvaardbaar/ voldoende beheerst gekwalificeerd. Een deel van de risico's zal afnemen of op basis van de ervaring in de pilot effectiever beheerst kunnen worden.

Risico	Maatregelen	Oordeel
Weerstand bij vrijwilligers	Vrijwilligers krijgen de kans om mee te draaien in de eenheid en het specifieke oefen- en trainingsprogramma. De omliggende eenheden worden standaard mee-gealarmeerd en treden samen met PPS-eenheid op.	Aanvaardbaar
Financieel tekort door onvoldoende afname van diensten	Voor de pilot is het financieringsrisico te beperken middels een garantstelling. De voordelen en beperkte investering per bedrijf, in combinatie met het zichtbare effect van de PPS voor de deelnemers, dient de financiering gedurende de pilot structureel te borgen.	Pilot: Gemiddeld Structureel: Gemiddeld
Vragen en kanttekeningen van bewoners	Bewoners in de Oosterhorn profiteren ook van de snellere respons; er treedt geen nadelig effect op; door effectievere respons bij bedrijven kan het risico voor omwonenden afnemen.	Laag
Free rider effect	Het profiteren van de PPS en snelle brandweerzorg, zonder een actieve bijdrage te leveren aan de financiering. Onderzoek de mogelijkheden om een algemene bijdrage via GSP[2] in te voeren en hiermee basis en evenredige bijdrage in de financiering te realiseren.	Gemiddeld
Onduidelijkheid over verantwoordelijkheden	Gebied, taak- en type incidenten zijn scherp gekaderd. De PPS krijgt een organisatorische vorm (stichting,	Laag

[2] Suggestie: Onderzoek naar bijdrage op postcode vanuit de pacht/verkoop grond. Dit heeft de vorm van een belasting/ bijdrage via GSP.

	coöperatie of service level agreement) die de belangen van partijen respecteert en beschermt.	
Onvoldoende meldingen/ incidenten	De toegevoegde waarde van de PPS zit in de combinatie van bewustzijn, geoefendheid, paraatheid en optreden. Het aantal meldingen en de respons is niet doorslaggevend. In overleg is verlenging van de pilot te overwegen.	Aanvaardbaar
Tijdige beschikbaarheid mensen en materieel	Voor de bemensing met een 24/7 beschikbaarheid zijn minimaal 8 mensen nodig. De Veiligheidsregio en Falck hebben een drietal scenario's overwogen en hebben een voorkeur om de pilot financieel te vertalen en uit te laten voeren door medewerkers en materieel van Falck. Falck geeft de Veiligheidsregio de mogelijkheid om vrijwilligers te laten participeren in deze bezetting, mits de inbreng kwalitatief (inwerkprogramma en geoefendheid) en kwantitatief gegarandeerd is (minimaal één 24-uursdienst in elke maand). Daarnaast biedt Falck aan vrijwilligers van de overheidsbrandweer de gelegenheid om als 8ste man mee te draaien met de samenwerkende teams, bedoeld om de samenwerking te verbeteren op het gebied van het werken in een industriële omgeving.	Mensen: Aanvaardbaar Materieel: Gemiddeld

6. Proces

Om de pilot te realiseren, is een globaal stappenplan gemaakt. Binnen dit proces zal de stuurgroep besluiten nemen betreffende:

- Het definitief doorzetten van de pilot en de startdatum;
- De wijze waarop de pilot PPS een vervolg krijgt.

Stappenplan Pilot

- Intentieverklaring: Juni 2015
- Principe besluit pilot: Februari 2019
- Voorbereiden pilot en werven deelnemers: Q1 - Q2 2019: SBE, VRG en Falck
- Voortgangsoverleg: Eind Q2 2019
- Go/no Go pilot: Q3 2019
- Start pilot: Begin Q4 2019
- Monitoren voortgang/ ontwikkeling: Per kwartaal
- Evaluatie pilot: 18-20 maanden na de start
- Besluit vervolg: 2 maanden voor einde pilot

In bijlage 1 is een grafische weergave toegevoegd van bovenstaande tijdlijn.

Fasering
Een doorkijk naar de verdere toekomst en uitbouw van de PPS voor de Oosterhorn volgt.

7. Communicatie

Doelgroepen

- Stakeholders en achterban in de eigen organisatie
- Bedrijven op de Oosterhorn
- Bedrijven/ partners op het Chemie Park Delfzijl

Boodschap, timing, medium/middel etc. zijn nader uit te werken.
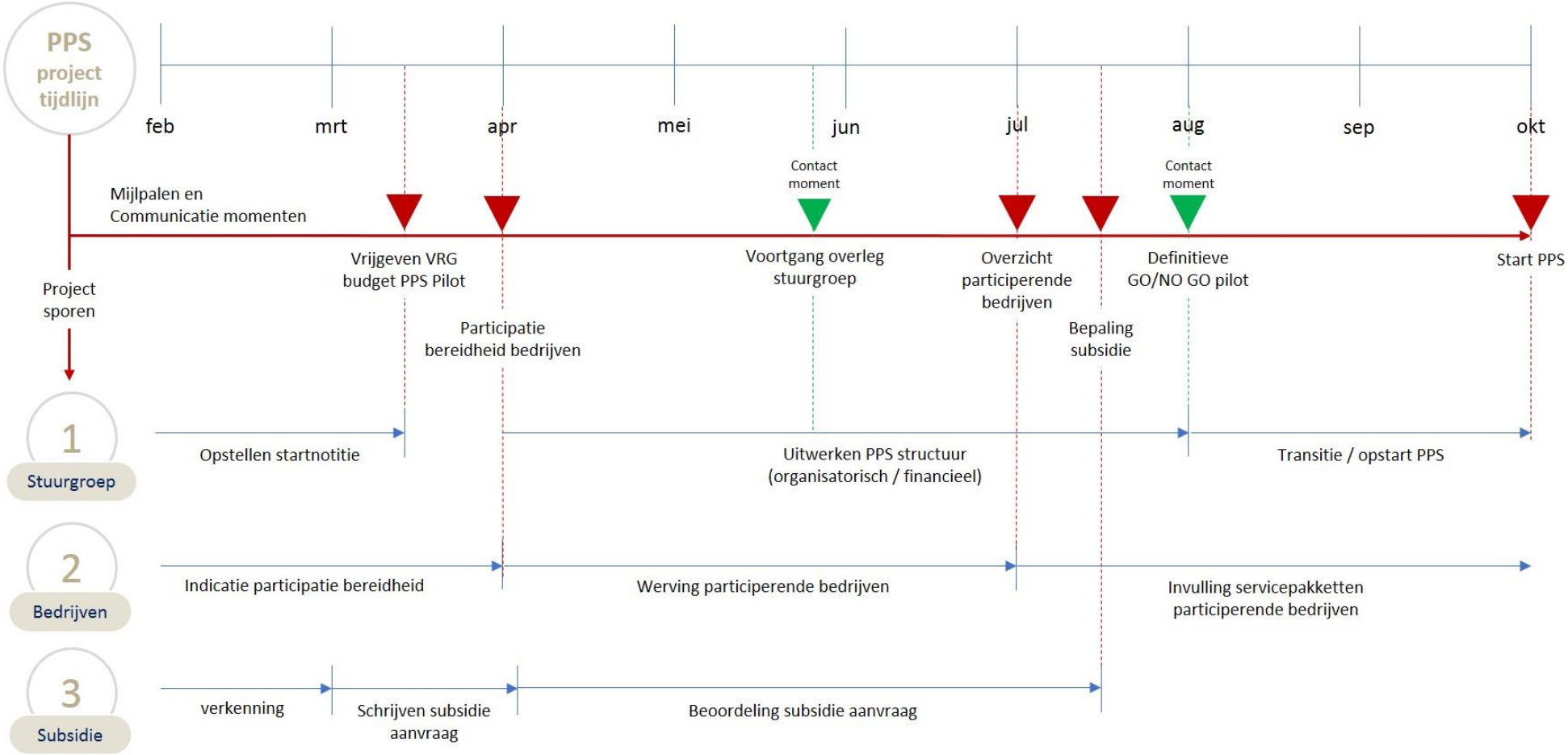
Bijlage 1: Grafische weergave projecttijdlijn